

# LLIBERTAT

ANY II. — Núm. 355

TARRAGONA, DIJOUS, 16 DE SETEMBRE DEL 1937

FRANQUEIG CONCERTAT

PREU: 15 CENTIMS

## Tomàs G. Masaryk

El traspàs del que fou fundador de la República de Txecoslovàquia ha omplert les democràcies del món de dol. Tomàs Masaryk representava, per la seva vida constant de lluita, pels seus esforços de tità, per l'alliberació del seu poble, un exemple viu per a tots els demòcrates de tots els països.

Txecoslovàquia, voltada de països filofeixistes, ha conservat sempre purs els ideals demòcrates que li ha sabut imprimir el forjador de la seva nacionalitat Tomàs G. Masaryk. I quan haguem de posar un exemple de fidelitat a uns ideals, de constància i fe, haurem de retre homenatge al capdell de les llibertats txeques. Lluità tota la vida amb obstacles gairebé insuperables i que haurien fet defallir a un altre de no tant tremp, però ell sabé en tots moments salvar totes les dificultats que impidien el triomf de la causa justa i noble que fou l'incertiu de la seva vida.

I triomfà, i amb ell Txecoslovàquia fou lliure. I Txecoslovàquia per amor a la seva llibertat, es donà també un règim de llibertat. I no es deixà espaventar per les veus de sirena que reclamaven un govern fort i autoritari per acabar amb la llibertat dels seus súbdits. El poble txec que generació rera generació havia lluitat per la independència del seu territori del jou dels Habsburgs, lluitava igualment per la llibertat individual sotmesa a l'esclavatge. I per això a Txecoslovàquia el feixisme no li té res a fer.

Quin exemple més al·licanador la vida de Masaryk. Fill d'uns jornaleros, va començar a estudiar en un Liceu quan tenia onze anys. I les dificultats s'acumularen damunt el pobre estudiant. Mancat de recursos, hagué de recórrer al propi treball per a sufragar-se la seva educació. Hagué de deixar córrer els estudis diverses vegades, però la seva constància, la seva fe, el feren continuar i així, a empenyes i redolons finia els seus estudis a Viena, on per a sostenir-se donava classes d'idiomes. A Viena residí alguns anys ampliant els seus treballs de filosofia i als quaranta-quatre anys passà a la Universitat de Praga com a titular de la càtedra de Filosofia. Allí començà la seva intensa vida política. La seva formidable labor d'enlairament del poble txec. Propaganda intensíssima, fecunda, de proselitisme. Lentament les seves doctrines s'anaven infiltrant en l'ànima del poble txec i inspiraven el seu ideari. Poc a poc el poble oprimint anava besllumant esperances d'alliberació.

I vingué la guerra europea. I llavors és quan Masaryk demostrà les seves grans dotes de polític. Immediatament comprengué quin havia d'ésser el camí a seguir per a alliberar la pàtria. I en aquella lluita cruenta es posà a costat de les democràcies europees. I dirigí tota la seva formidable labor a dividir i escindir l'Imperi. Hagué de marxar de Praga cap a l'estranger i des d'allí organitzà les cèlebres divisions txeques que lluitaren contra els imperis centrals en tots els fronts. Tot això sense deixar de banda la seva labor d'atracció prop de les potències democràtiques per tal de fer sentir la veu de la seva pàtria i l'ànsia de llibertat que tenien.

En això vingué la pau, i Wilson, el President dels Estats Units, a conseqüència d'aquesta formidable labor de captació que tenia Masaryk, fou el més ferm pal·ladi de les llibertats txeques, a pesar dels dubtes i vacil·lacions d'altres països europeus. I després, poques més, viscecituds, el poble Txec es proclamava independent, independència que després era reconeguda per tot el món.

Havem fet un ràpid esboç de la seva vida. Massa ràpid potser per a fer veure totes les seves virtuts i el seu fervent idealisme. Masaryk i Txecoslovàquia és un tot compacte. En parlar d'un necessàriament ens havem de referir a l'altre. Masaryk fou el creador de Txecoslovàquia. Però Txecoslovàquia fou la que inspirà tota la vida a Masaryk i li donà força per resistir tots els embats de la vida fins a arribar al triomf.

Masaryk, no és d'aquells homes que passen fugissers deixant un resplendor momentani. No, Masaryk, il·luminà tota la vida el poble Txec que tindrà en ell el més alt exemple per a superar totes les adversitats i per a trobar el veritable camí de la justícia i de la llibertat.

Masaryk, no morirà mai!

Els "AMICS DE LLIBERTAT" defensen la revolució veritable de Catalunya i lluiten lleialment per un nou estat de coses constructiu, just i humà.

## COPS DE FUET

La reraguarda ha de sofrir totes les privacions i sacrificis que les exigències de la guerra ens obligui. Primer són els fronts de combat que la població que es troba a la reraguarda. El combatent — hem sostingut sempre — no pot mancar-li res per a beneficiar-nos a nosaltres. Ell es juga la vida per les nostres llibertats i aquest sacrifici que mantenim ha d'existir, és el mínim que podem oferir als nostres germans del front. Per això no podem tolerar certes irregularitats que s'observen a la nostra reraguarda que són absurdes i incomprensibles en un país que viu una guerra com la nostra. Caldrà doncs denunciar-les perquè qui pugui fer-ho posi remei a un estat de coses que no es poden tolerar per més temps.

\*\*\*

Ahir foren retirades de la Cambra frigorífica del Mercat Central, una trentena de caixes de sardina que es trobaven en mal estat. I això en temps de guerra mereix un qualificatiu que no gosem emprar. S'ha de comprovar de qui ha estat la negligència o descuit i castigar-lo adequadament. Al Mercat hi han inspectors, veterinaris, encarregats de la cambra, administrador, etc., etc., i la responsabilitat ha de caure damunt qui tingui la culpa. I si el peix fou entrat en males condicions — cosa que resultaria inverosímil — s'han d'escatir les causes, ja que no podem acceptar ni negligències ni boicoteigs de ningú. Si a l'escassetat que hi ha de productes hi afegim la manca d'escurupulositat de la gent que té l'obligació de cuidar-ho, amb quina moral voleu que visqui la reraguarda?

\*\*\*

Tarragona no té pa. Si el motiu és per ajudar el front acceptem voluntàriament el sacrifici. Cal però també que els soldats que estan entre nosaltres sofreixin les mateixes privacions. No és ni humana ni correcte que mentre nosaltres fem comprendre a les nostres mares i dones la necessitat de la privació se'ls passegi per les seves barbes la racció ordinària que gaireixen. Ajudar els fronts — repetim — ho han de fer totes les persones que es troben a la reraguarda i no hi pot haver privilegis per a ningú.

No fóra més correcte i més lògic que la farina que consum diàriament l'Intendència de Tarragona es repartís proporcionalment per a TOTA la població civil i militar de la reraguarda?

Donem aquesta solució que creiem practicable. Les autoritats encarregades del suministre de la farina, tenen de dir si és acceptable o no, per a fer les gestions oportunes.

## La posició d'Anglaterra

La política internacional d'Anglaterra fa temps que es dificil d'entendre. Pot dir-se que això s'esdevé des del mateix final de la Guerra Europea. Ja llavors França, al liquidar comptes amb els vençuts xocà amb la tendència moderada dels governants britànics que talment semblaven estar preocupats per un enfondament massa complet d'Alemanya. Posteriorment i en dates no gaire llunyanes, s'ha repetit amb notable freqüència el cas d'haver de forçar la diplomàcia francesa a l'anglesa perquè s'adoptessin actituds energiques davant de les vulneracions dels tractats de pau realitzades per Alemanya.

Què ha pogut moure Anglaterra per a mostrar-se tan transigent amb els que somniaven i somien. encara aixafar el seu poder naval? És que no creu seriament en les possibilitats d'Alemanya per a una revenja? És que tem les complicacions de caràcter social que podria produir una nova conflagració?

Es probable que quelcom de tot això sigui el que determina en bona part l'actitud sinuosa i vacil·lant que les esferes diplomàtiques britàniques vénen observant.

No acaben de creure a Anglaterra que Alemanya, àdhuc comptant amb l'ajut d'Itàlia, s'aveixi a afrontar immediatament una nova guerra europea. Tanmateix els cercles conservadors britànics voldrien evitar, en el cas d'esclatar finalment una altra conflagració, que aquesta fos la conseqüència massa clara de la divisió del món entre dos blocs ideològics.

Podrà sostenir Anglaterra gaire temps més aquesta posició, diem-ne conciliadora? Ens sembla que no. Encara que es veritat que Alemanya no compta avui amb elements suficients per a sostenir una lluita del volum de la guerra de 1914-15, és evident que està desenrotllant una política d'agressions que sens dubte respon a algun càlcul, més o menys quimèric, per a la provocació d'una ruptura d'hostilitats. D'altra banda s'advertia clarament que Alemanya cerca la revenja a base de presentar-se com a defensora de determinats interessos i principis de la protecció dels quals se'n pretén fer una exclusiva a nom del feixisme. Resulta, doncs, que qui té un major desig de que una nova guerra es plantejés a l'entorn de certs extremismos ideològics és precisament Alemanya, fent amb això un joc brut que cal posar al descobert.

Especulant amb la natural oposició de trans sectors socials a un desbordament demagògic, es vol crear un estat d'opinió mundial que regi com a mal menor la vigorització i triomf dels Estats de règim feixista.

En aquesta maniobra que segurament ha estat advertida per Anglaterra, podrien potser trobar-se les explicacions d'alguns aspectes de la política internacional britànica, poc clars encara en aquests moments. No oblidem que el poble anglès és d'un temerament fred al·lirable.

T. S.

## Desapareix en forma misteriosa l'observador del control d'un vaixell alemany

Segons una informació telegràfica s'ha presentat a l'Oficina Internacional de Control de Londres el Capità del vaixell mercant alemany "Girgenti" el qual ha denunciat que el dia 11 d'aquest mes desaparegué de l'esmentat vaixell l'observador del control internacional que era un polonès que es deia Pipinski manifestant que suposa que caigué a la mar.

Si desconeixem els procediments del feixisme alemany donem crèdit a la notícia, però es segur que el fet no deu ésser el denunciat, sinó que es deu tractar d'algun element massa escrupulós que ha decidit als deixebles de Hitler eliminar-lo per sempre i per irregularitats observades en els viatges del vaixell alemany.

## Dos telegrams

El conseller de Proveïments de la Generalitat de Catalunya, Serra Fàbries, trameté al ministre de Defensa Nacional el següent telegrama: "Protesto enèrgicament incautació feta per tinent coronel Antolí de quatre mil quilos llet condensada procedent de fàbrica Mollerusa destinats per a Marternologia, Hospitals, Institucions Assistència Social. Urgeix immediatament retorn."

El cap dels Serveis d'Intendència contesta l'adreçat al ministre i diu: "S'ordena devolució llaunes llet incautades per tinent coronel Antolí i tramesa per necessitats Exèrcit de deu mil caixes a Barce-

ona i vint mil a Tarragona, interressi conferència amb el seu representant a aquesta plaça per a resoldre comú acord organització que satisfaci necessitats població civil i militar, esperant arribar solució que faci desaparèixer tota classe de conflictes."

Son dos telegrams d'un significatiu que cal remarcar i principalment el darrer. Diu amb tota claredat que es destinen a la població civil i militar de Tarragona, vint mil caixes de llet. Cal doncs que ens sentim optimistes i esperar amaments el desenrotllament de l'afar.



L'antiga i acreditada Casa MIAN, posa en coneixement de la clientela i públic en general, que reemprén la venda de tota classe d'ous i aviram, ja que compta amb existències suficients, de la millor qualitat i a preus reduïdíssims.

Per ous del país: Casa MIAN.

Per pollastres tendres i fins: Casa MIAN.

Per gallines, conills i aviram: sempre la Casa MIAN.

PLAÇA CORSINI, 7.

## Cinema Teatre Tarragona

SELECTE PROGRAMA CINEMATOGRAFIC PER AVUI, DIJOUS  
TARDA, A TRES QUARTS DE SIS.—NIT A TRES QUARTS DE DEU

La "Universal" presenta l'interpret caballista Ken Maynard en la pel·lícula del Far-West:

### La vuelta del perseguido

Ivan Masjoukine i Jaunia Fedor en la grandiosa producció de "Selecciones Films", parlada en castellà:

### El hijo del carnaval

Completarà el programa una pel·lícula de

### Dibuixos

### Els aparells facciosos altre cop a la frontera

El correu aeri "Air-France" metral·lat i avariament per un avió pirata.

València. — Al Ministeri de Defensa Nacional han facilitat la següent nota:

"L'aviació facciosa està realitzant aquesques contínues agressions per mar i per terra als llocs fronterers amb França. Guia el seu propòsit el voler interrompre les comunicacions entre l'Espanya lleial i la nació veïna. A aquest propòsit responen els freqüents bombardeigs sobre el pont de la via ferroviària i les agressions a tota mena de vaixells a la costa.

Ahí, dilluns foren agredits des de l'aire els guardacostes "Francisco" i "Adela", i avui, dimarts, al matí, a dos quarts de set, ho han estat el "Llobregat", que destinat a aquest servei donava escorta al vaixell "Cabo Tres Forcas". A la dotació del "Llobregat" cal lamentar un mort i un ferit.

Un dels avions facciosos que han agredit el "Llobregat", ha atacat tot seguit, metral·lant-lo, l'avió correu de la companyia "Air-France", que fa el servei entre Marsella i Barcelona; causant-li importants avaries."

## Bar Peninsular

CASA AMBRÓS

Especialitat en  
mariscs de totes menes

Plaça República, 41

Telèfon, 1630

La situació bèlica a Liuho i a Lotien

Xang-Hai. — El portantveu del Quarter General xinès ha declarat a la premsa que la situació bèlica no ha canviat a Liuho ni a Lotien.

Es registren violents combats a la regió de lungangtxeu. Alguns pobles han canviat almenys deu vegades de domini.

Els atacs japonesos han estat rebutjats al Nord de Kiangan i davant de Miaohang. La retirada de japonesos s'ha produït a la regió de Lungangtxeu. Unicament han abandonat llurs posicions les unitats que ocupaven els punts crítics entre el Iangtse i Uusung.

## Establiments "ROIG"

Olis purs d'oliva

Les millors qualitats  
els més bons preus

Baixada Pelxateria, 9 - Tel. 1197, 1  
Plaça de la República, 13 - Tel. 1632

## GENERES DE PUNT

3. Fuster

Gran assortit en Caçadores  
Mitges i Mitjons

Unió, 15 TARRAGONA

## Els nipons inicien una ofensiva contra Klanguan

Toquio. — Informacions japoneses procedents de Xang-Hai anuncien que les forces del cos expedicionari desembarquen, ajudades per l'artilleria naval, i iniciaran una ofensiva general contra les posicions xineses de Klanguan, a mig camí entre Wosung i l'estació del Nord. A les nou s'apoderaren de l'Escola de joves patriotes, situada a la part Nord d'Hongklupark, que els xinesos defensaven des de fa setmanes.

Anuncien d'Hong-Kong que el rúid efectuat anir a Blasbay, al Sud de Canton, va permetre als mariners nipons incendiar l'arsenal xinès i la base naval i tornar a llurs vaixells sense rovetat. Simultàniament els avions japonesos bombardejaren les ciutats de Pungtxan i Tantzui, on causaren greus danys. L'atac japonès constituïa una temptativa per a la creació d'una base d'hidroavions amb vistes a les operacions contra el ferrocarril de Canton a Keulun.

## Alvarez del Vayo ataca la política agressiva dels Estats totalitaris

Ginebra. — El senyor Alvarez del Vayo, membre de la delegació espanyola a la divuitena Assemblea de la Societat de Nacions, ha pronunciat avui un discurs davant de la Concentració Universal per a la Pau, i ha declarat, en substància:

"El meu país sent en la seva pròpia carn les doloroses conseqüències de la contínua política de febleses i de concessions, cada vegada més grans, a les forces agressores, afebliment progressiu de la Societat de Nacions, no a causa de defectes de la seva Carta fonamental, com es preté maliciosament, sinó per manca de l'energia necessària per a sotmetre els elements perturbadors a la llei suprema de la pau."

## Secció esportiva

### CICLISME

El dia 3 d'octubre es celebrarà a Toulousse el Criterium d'Europa, amb la participació dels millors especialistes de França, Bèlgica, Alemanya, Suïssa, Luxemburg i Espanya.

El conegut corredor francès, Gerardin, guanyant el Gran Premi de l'Exposició, va aconseguir una completa revenja dels campionats del Món celebrats a Copenhague.

El belga Scherens, sis vegades campió mundial, Van Vhet, Chaillet, Halsen i Richter, foren vençuts pel ràpid corredor francès.

### FUTBOL

Per a dissabte vinent està anunciada a dos quarts de cinc de la tarda un partit de futbol entre una "Selecció de Carreterers" i l'equip de "Sanitat de Guerra".

### PREPARANT LA SEGONA CATEGORIA

El nostre fraternal col·lega esportiu "Mundo Deportivo" anuncia que el campionat de Catalunya de segona categoria preferent començarà el proper dia 3 d'octubre.

Hi concorren equips coneguts per l'afició tarragonina com són: Vilafranca, Amposta, Lleida S. C., Sant Boi i Reus E.

No hi trobem el nom del nostre cercle i l'afició ha quedat sorpresada de la falta del nostre equip. Podrien aclarir-nos les causes els companys directius del Casal?

Diuenge vinent novament s'acabarà l'equip d'"Intendència" i l'Amateur del Casal d'Esports.

Aquest partit serà de revenja de jugat fa dues setmanes i que acabà amb empat a quatre gols. Fins a la data es desconeixen moltes alineacions.

### Tres joves

necessiten habitació per a dormir en casa particular.  
Ofertes: Administració de "LLIBERTAT".

## El temps

### OBSERVACIONS METEOROLÒGIQUES DE L'INSTITUT

Temperatura a l'ombra: Màxima, 24,5; mínima, 14.  
Baròmetre a 0 i al nivell de la mar: A les 8 h., 776,14; a les 18, 759,4.  
Direcció del vent: A les 8 h., NW.; a les 18, SW.  
Estat del cel: A les 8 h., quasi despatat; a les 18, id.  
Classes de núvols: A les 8 h., St. Cú. A. Cú.; a les 18, id. id.  
Evaporació: En les 24 h., 1.  
Pluja recollida: En les 24 h., 0.  
Humitat relativa: A les 8 h., 70; a les 18, 69.

### SOCORS ROIG INTERNACIONAL

El Comitè Local prega novament als companys i companyes perjudicats per les criminals incursions de l'aviació feixista i que fins l'hora present no han cursat cap demanda de socors ho facin sens repar i seran atesos immediatament a mida dels nostres mitjans com ho han estat tots els que fins ara ho han sol·licitat.

El "Socors Roig Internacional" ajuda a tots els antifeixistes.

Dones tarragonines! El S. R. I. us fa una nova crida i no dubteu com sempre ésser correspost, no es treballar per al S. R. I., es treballar per guanyar la guerra.

A les nostres oficines, Rambla d'Abril, 125, hi ha roba per a fer 12.000 mocadors per enviar al front i es per aquest motiu que necessitem el vostre ajut.

Companyes, la guerra ens hi obliga i la gesta dels nostres gloriosos combatents ens ho paga amb creix.

### EL DR. JAUME SENTÍS AMBRÓS

ha traslladat provisionalment el seu despatx a la Rambla Pau Iglesias, 19, pral. — Telèfon 1180.

### SOCORS ROIG INTERNACIONAL (S. C.)

Subscripció oberta pel S. R. I. amb la col·laboració de "Ràdio Tarragona", a profit de les víctimes del bombardeig del 19 de juliol darrer.

|                                                                  | Pesset   |
|------------------------------------------------------------------|----------|
| Comitè Local del "Socors Roig Internacional"                     | 5.000    |
| Comitè Local del "Socors Roig Internacional" de Poble de Mafumet | 135      |
| Manuel Miret                                                     | 10       |
| Pau Luna                                                         | 225      |
| Ramon Boronat, alcalde de la nostra ciutat                       | 25       |
| Ajuntament de La Nou de Gaià i empleats                          | 144,60   |
| Salvador Rovira                                                  | 5        |
| Antoni Rovira                                                    | 5        |
| Josep Maria Maymó                                                | 15       |
| Comitè Local del "Socors Roig Internacional" de Poble de Mafumet | 25       |
| Manuel Miret                                                     | 5        |
| Suma i segueix:                                                  | 5.371,85 |

El company Joan Consenau, ha fet entrega també a aquest Comitè Local del Socors Roig Internacional de cinquanta francs per engrassar la subscripció a profit de les víctimes del bombardeig del 19 de juliol darrer.

Tarragona, 15 de setembre de 1937. — Secretaria Administrativa

### MOVIMENT DE LA POBLACIÓ

| Nats                                               |
|----------------------------------------------------|
| Cap.                                               |
| Defuncions                                         |
| Antònia Andreu Lucea, Smith, 51, de 76 anys.       |
| Matrimonis                                         |
| Felip Manjón Villanueva amb Euseu Prado Rodríguez. |
| Rafel Montero González amb Concepció Garay Peña.   |

### MULTES

Per haver defraudat el públic en la venda de peix, han estat multades per l'Alcaldia les següents concessionàries de llocs als Mercats: Anna Solé, Agustina Sánchez, Anna Pijoan, Rafaela Vallegó i Dolores Simó, del Mercat Central; i Emília Franch i Benvinguda Bort, del Mercat del Fòrum.

També ha estat multat el tender Francesc Sabat, amb botiga al carrer de Ventallols, 1, per haver venut escariola al preu més alt de com està taxada.

## CAFÉS CARACAS

ELS MÉS AROMÀTICS

Garcia Hernandez, 8 Tel. 1487

### VISTA DE LA CAUSA PELS FETS DE MORA

A l'Audiència Provincial i davant el Tribunal Popular, ahir es veié la causa contra 39 processats i dos en rebel·lia pels fets ocorreguts a Mora en el "putch" del mes de maig.

Presidí el Tribunal el president Francesc Mur; actuant de fiscal Jaume Balaguer, i d'advocat el lletrat Lluís Luna.

Durant tot el dia es procedí a l'interrogatori dels processats, essent una de les més interessants la de l'ex-alcalde de Mora, Martí.

Avui, a les nou del matí continuarà la vista de la causa.

## SANTAELLA

Joles - Rellotges  
Compostures garantitzades

Unió, 3

### SECCIO DE RECLUTA. — Anunc

En virtut del que ha estat ordenat per O. C. del Ministeri de Defensa Nacional de 8 del mes actual ("Gaceta" del 10), aquesta Secció de Recluta es reunirà en sessió pública el dia 16 de l'actual, a les 13 hores, en el local d'aquesta Casa Consistorial, per tal de procedir, en un mateix acte, a la formació, rectificació i tancament de l'alistament dels mossos concorrents al reemplaçament del 1938.

El que hom fa públic per a general coneixement.

Tarragona, 15 de setembre del 1937. — El president accidental, J. Marrasé.

## La presa de Belchite vista des de Saragossa

Es un xicot alt, espigat, amb els ulls vermellencs i bàrbaec. Parla precipitadament, amb accent fortament "maño". No està un moment quiet, marxa al llarg del pati de la caserna on ens trobem, sense parar.

Fa tot just una setmana que estava a Saragossa. Ara, ens parla en una caserna nostra. Ha substituït el vestit de "caloyo" de Cabanelles, el vell vestit de soldat d'abans, per l'uniforme de l'Exèrcit Popular.

### La caiguda de Belchite

—Estava a Saragossa, en una caserna del Cos d'Intendència, el dia que caigué Belchite. No ho vàrem pas saber. Ni els diaris ni la ràdio oficial no es va dir res. Potser hores d'ara, oficialment, els feixistes aragonesos no han confessat la derrota, però la notícia, la bona notícia, es va saber de pressa. Es va saber, no se cap com, de la manera que aquestes coses se saben. De boca en boca, allà on es trobaven dos camarades sols, per les poques ràdios lleials que es pogueren escoltar. Pudeu pensar com era de gran la nostra alegria. Feia pocs dies que havia acabat, ofegada en sang, la magnífica revolta dels obrers i dels patriotes saragossans. Encara durava el ressò de la lluita i la repressió estava al ple. Havíem estat encasernats durant una llarga setmana per evitar tot contacte dels soldats amb els revoltats. La tropa no va sortir una sola vegada al carrer. Sabíem que el primer crit que ens haurien llançat els obrers, les nostres armes haurien fet feina, però no pas la que voldrien els oficials feixistes. El pes de la lluita caigué damunt dels requetés i els estrangers que són molts i que ni es preocupen de disfressar-se amb l'uniforme dels soldats.

Però encara que no haguéssim sabut la nova de la presa de Belchite, bé hauríem comprès que quelcom de greu i de gens favorable a Franco s'havia esdevingut, perquè ens tornaren a encasernar, ens armaren i equiparen de campanya. Malgrat que érem d'Intendència ens feren pujar en camions a punt de marxa.

Durant tot el dia i tota la nit, pel tros de cel que es veia sobre el pati de la caserna, passaven i repassaven les formacions d'avions. No un instant cessà el rum-rum dels motors...

Els oficials no abandonaven ni un moment els soldats, no els deixaven mai sols, perquè tenien por que comencés la protesta. Nosaltres formàvem la secció d'auxiliars d'Intendència, que, en cap circumstància no pot entrar en lluita.

Quan recorregueren a nosaltres, penseu que devien mancar total-

ment d'altres homes més aptes i més entrenats.

El dia següent ens deixaren sortir cap al tard.

"Non tutti siamo fasciste".

Només que passejar per les avingudes de la ciutat compreguem el perquè. Pels carrers topàrem a cada pas amb grups italians i, en menys nombre, amb alemanys. Una cosa ens xocà molt: la llibertat amb què parlen aquests soldats estrangers. Malgrat que és de suposar que són seleccionats abans d'èsser tramesos a la península, en diverses ocasions malparlaven dels que els havien enviat.

En una taverna on entràrem, prop de l'Ebre, després d'haver begut una estona, un xicot italià, sapat i forcut, cridava dret dalt del tamboret del taulell:

—"Non tutti siamo fasciste!"

I l'alemany contestava, com si el desafies:

—Ni en Alemanya todos ser Hitler. Muchos obligados.

### Les casernes feixistes

A Saragossa els soldats vivien a part de la població. Quan sortíem, a les tardes, ens obligaven d'anar sempre cinc de junts, sense deixar-nos mai, ni per a entrar els balls o a les cases públiques. Aquests equips els formaven els oficials i cada setmana eren canviats i així no podien fer-se amistats ni iniciar-se propagandes "subversives", per a ells, és clar...

De nosaltres no se'n preocupaven gens. Ni els interessava tan sols el fer-nos "buenos españoles", perquè mai no ens feien cap discurs ni ens donaven res a llegir. Erem, simplement, carn de canó.

### La fugida

Als dos dies de la caiguda de Belchite, ens enviaren al front. Intentàrem de protestar, però ens digueren els sergents que si continuava la protesta, escollirien a la sort un soldat de cada deu i l'afusellarien. Això ens calà. Però jo, en saber que anàvem al front, vaig fer-me el propòsit d'escapar.

Ens feren deixar els equipatges a la caserna i només ens deixaren endur els efectes de campanya. Jo vaig amagar-me els documents, uns quants diaris feixistes, perquè us els volia portar.

I quan arribàrem al front, en la desorganització de la substitució d'unes forces per altres, mentre els qui ja estaven a les trinxeres pujaven als camions, vaig agafar per un camí i vaig anar a sortir a la muntanya. Allí vaig passar la nit a la matinada un pastor em digué que a dos quilòmetres hi havia una avançada lleial.

## Magatzems "LAS BALEARES"

Articles de Platja i Camp

Novetats en articles Camiseria

Darrereres Novetats en tota mena de calçat, a preus econòmics

Rambla 14 d'abril, 47

Telèfon 1383

TARRAGONA

## Espigolant

"El Diluvio" diu en el seu Editorial que ara tenim un Exèrcit de cos sencer, fent a l'efecte atinades consideracions:

"Veinte mil veces han dado allí por liquidada la República y aun vivimos y coleamos, por fortuna. Y lo que te rondará, morena."

Nuestro Ejército del Este cumplirá la misión histórica de entererrar al fascismo, que el destino se ha servido confiar a nuestro país. Las milicias que hasta ahora han montado la guardia en el frente de Aragón, convertidas ahora en ejército regular, han dado en Quinto y en Belchite un resultado magnífico.

Esas divisiones, dotadas de abundante material y animadas de un espíritu formidable, tomarán Zaragoza y, remontando el Ebro, llegarán a donde deben llegar.

No tardarán mucho en convertirse nuestros "amigos" franceses e ingleses y en sentirlo nuestros enemigos."

\*\*\*

Coincidint amb la "Solidaridad Obrera", "Treball" reclama per a ajudar a Astúries, una unitat antifeixista i mà de ferro contra els provocadors:

"Per això, el problema de l'ajut que devem a Astúries no és un problema particular, sinó de conjunt: un problema del front i de la rera-guarda; un problema que enclou i suposa la lluita aferrissada contra els provocadors en totes les seves manifestacions, i també contra els traïdors i contra els emboscats; un problema, en fi, que ha d'ésser resolt dins la unitat més ferma de tots els obrers i de tots els antifeixistes, i que exigeix que tots els gats ens consagrem ardentment a 'esoldre'l'."

\*\*\*

"La Publicitat" es refereix en la seva crònica diària a unes declaracions del conseller de Treball i Obres Públiques en les quals es feia referència a la necessitat de posar immediatament en llibertat als encartats acusats exclusivament d'actes revolucionaris:

"Cal suposar que en l'esperit del conseller de Treball i Obres Públiques no hi havia la més lleu intenció de culpar els jutges i magistrats d'un afany contrarevolucionari."

### Soldat de la República

I ací em teniu... Vaig anar davant dels caps de sector i els vaig contar tot el que sabia. Ara, voluntàriament, estic a l'Exèrcit Popular. Iestic segur que guanyarem. Jo hi faré tot el que podré... perquè els feixistes em van afusellar el pare i un germà.

VICTOR

nari. Tots els que actualment es troben encarregats de sumarís especials, fora del que porta l'actuació derivada de l'atemptat frustrat contra el president de l'Audiència de Catalunya, han estat nomenats pel mateix senyor Vidiella o pel seu antecessor senyor Comorera. L'actuació més intensa en el sentit que ara es roba contrarevolucionari, tingué lloc, precisament, en els moments del govern provisional, quan regia la justícia el senyor Vidiella i quan els diaris afectes a la seva organització demanaven sense parar una repressió enèrgica contra els causans dels fets de maig i parlaven concretament de "gangsters". Si alguna influència ha tingut el canvi de titular de la Conselleria de Justícia en l'actuació independent dels jutges especials, aquesta haurà estat més aviat la de treure el matís excessivament morbos que hom havia donat a la publicitat de llur gestió, la de procurar que en cap moment hom pogués atribuir un caràcter sectari o partidista a la funció judicial, i la de salvar, per damunt de tot, el prestigi i l'efectivitat de la justícia a Catalunya, alliberant-a de perilloses interferències."

\*\*\*

A. Rovira i Virgili comenta a "La Humanitat" els acords de la Conferència de Nyon:

"Segons diu Gabriel Peri, a 'L'Humanité', de París, el millorament del pla a Nyon és degut en gran part als esforços de Litvinof. El ministre rus, però, no aconseguí tot allò que ell volia i seria just."

El pla de Nyon té defectes. El més gros és que exclou de la protecció internacional els vaixells mercants de la República espanyola, igual que els de Franco. S'ha evitat, de totes maneres, que fossin reconeguts als facciosos, ni directament ni indirecta, drets de belligerència.

En resum: la lliure navegació per la Mediterrània queda assegurada en principi per als vaixells estrangers (àdhuc per als que viuguin als ports republicans) amb l'únic perill de l'estreta faixa de les aigües territorials espanyoles, que serà vigilada i protegida per la República.

Ara tot està en la manera de do-

nar compliment als acords de Nyon els quals no són susceptibles d'un escamoteig per l'estil del que han sofert els acords de la no intervenció. Provarà Itàlia de posar desbarbats a l'execució del pla? La solidaritat anglo-francesa ho fa molt difícil i molt arriscat."

\*\*\*

"Solidaridad Obrera" diu que Astúries ens crida a la realitat i ens obliga a realitzar un bloc antifeixista basat en la responsabilitat de tots els sectors:

"Nos hacemos cargo perfectamente de la situación actual y sabemos que para quienes sientan realmente la responsabilidad de la hora, la participación en el Poder, está muy lejos de ser motivo de halago o de ventaja partidista. Expor el contrario, un compromiso de enormes sacrificios. Pero no se trata de usufructuar el Poder, ni de hacer política. Se trata de galvanizar las energías de todos los antifascistas, de renovar el espíritu de unanimidad y de confianza que reinaba en los primeros meses de nuestra lucha, de realizar la absoluta unidad combativa en las filas populares. No merece este objetivo que algunos "sacrifiquen" ciertas posiciones y ciertas preocupaciones extemporáneas de predominio? Por nuestra parte —lo hemos demostrado— estamos dispuestos a todos los auténticos sacrificios. Sólo pedimos comprensión y equivalencia."

## El Dr. J. Tarrés

PARTS I MALALTIES DE LA DONA

Consultori al carrer

Durruti (Unió), 2, pral. —

Telèfs. 1989-1

VISITA DE 10 A 12

Sugrañes, Impresor. — Tarragona

## MOSTELLE

Suc de raim sense fermentar. Indicadíssim per a malalts, convalescents, parturientes i nens.

De venda a les farmàcies i drogueries.

Rafael Escofet - TARRAGONA

## ENTRESOLS VALENCIA

Salos i Novetats

Ocasions permanents

en sedes, llanes, cotons, gèneres de punt

Apodaca, 11, entresol

Tarragona